

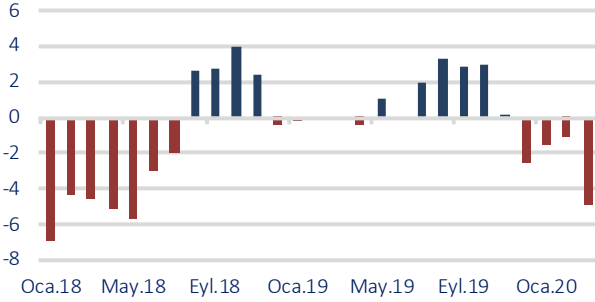
Dış ticaret açığı Mart'ta hızlı genişledi.

TÜİK verilerine göre Mart ayında ihracat hacmi geçen yılın aynı ayına kıyasla %17,8 azalarak 13,4 milyar USD olurken, ithalat %3,1 artışla 18,8 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece, dış ticaret açığı %181,6 genişleyerek 5,4 milyar USD'ye yükseldi. Dış ticaret açığındaki genişleme Ocak-Mart 2020 döneminde %117,3 oldu. Bu dönemde ihracatın ithalatı karşılama oranı 2019'daki %88,2 seviyesinden %76,8'e geriledi.

Cari açık Mart ayında 4,92 milyar USD oldu.

Cari açık Mart ayında 4,92 milyar USD ile 4 milyar USD civarındaki piyasa beklentilerinin üzerinde gerçekleşti. Geçtiğimiz yılın aynı ayında cari işlemler açığı 120 milyon USD seviyesindeydi. Cari açıktaki bu hızlı genişlemede dış ticaret açığının yıllık bazda yaklaşık 6 katına çıkmasının yanı sıra virüs salgını nedeniyle hizmet gelirlerinde yaşanan düşüş de önemli rol oynadı. Bu dönemde, kısıtlamaların etkisiyle net seyahat gelirlerindeki 529 milyon USD'lik (%50,7) azalış hizmet gelirlerindeki kayıpta öne çıktı.

Aylık Cari Denge
(milyar USD)

Geçtiğimiz yılın ilk çeyreğinde ekonomik aktivitedeki zayıflığa bağlı olarak sınırlı düzeyde gerçekleşen cari açık, Mart ayında yaşanan belirgin artışın da etkisiyle bu yılın aynı döneminde 7,6 milyar USD oldu. Bu gelişmede ihracat hacmi üzerinde oluşan baskıya ek olarak, ithalat hacminde özellikle yılın ilk iki ayında kaydedilen yükselişin

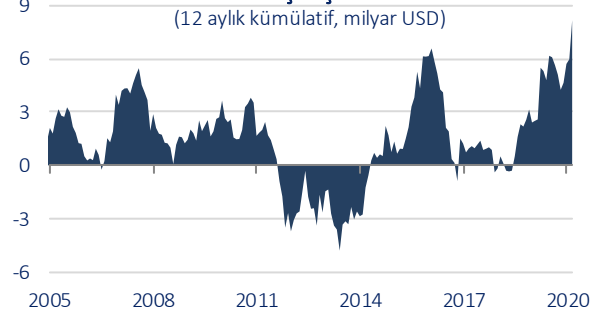
rol oynadığı görülüyor. 12 aylık cari fazla da azalarak Mart ayında 1,5 milyar USD oldu.

Portföy yatırımlarında güçlü sermaye çıkışı...

Yurt dışı yerleşikler Mart ayında Türkiye'de 974 milyon USD net doğrudan yatırım gerçekleştirdi. Gayrimenkul yatırımlarının doğrudan yatırımlar içindeki ağırlığını koruduğu izlenirken, sermaye yatırımlarının geçtiğimiz yıla kıyasla gerilediği görüldü.

Virüs salgınının küresel ölçekte risk iştahını azaltmasının etkisiyle Mart ayında portföy yatırımları kaleminde 5,5 milyar USD'lik tarihi yüksek düzeyde sermaye çıkışı gerçekleşti. Bu dönemde yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi ve DİBS piyasalarında sırasıyla 1,1 milyar USD ve 2,1 milyar USD net satış yaptığı görüldü. Aynı dönemde yurt içi yerleşikler kaynaklı sermaye çıkışı da 2,2 milyar USD düzeyinde gerçekleşti. Böylece, ilgili kalemden 12 aylık dönemde yaşanan sermaye çıkışı 8,2 milyar USD ile tarihi düzeye yükseldi.

Yurt İçi Yerleşikler Kaynaklı Portföy Yatırımı
Çıkışı

Diğer yatırımlar kaleminde de Mart ayında 3 milyar USD net sermaye çıkışı yaşandı. Bu gelişmede, yurt dışı bankaların yurt içindeki mevduatında yaşanan 2,6 milyar USD'lik düşüş belirleyici oldu. Mart ayında, genel hükümetin, bankaların ve diğer sektörlerin net kredi ödeyicisi oldukları izlendi. 12 aylık kümülatif verilere göre, Mart ayı itibarıyla bankacılık sektörünün uzun vadeli borç

Türkiye'ye Net Sermaye Hareketleri

	12 aylık kümülatif veriler		Finansmandaki Payı (%)	
	Aralık 2019	Mart 2020	Aralık 2019	Mart 2020
Cari İşlemler Dengesi	8.691	1.463	61,1	7,2
Sermaye ve Finans Hesabı Net Giriş	2.789	-16.539	-	-
-Doğrudan Yatırımlar	5.507	5.547	38,7	27,3
-Portföy Yatırımları	-1.246	-16.286	-	-
-Diğer Yatırımlar	-1.506	-5.797	-	-
-Diğer	34	-3	0,2	-
Net Hata ve Noksan	-8.168	-9.798	-	-
Rezervler⁽¹⁾	-6.324	13.282	-	65,5

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

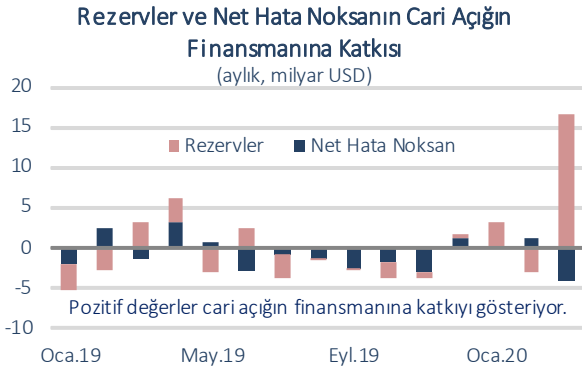
(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını gösterir.

Kaynak: TCMB, TÜİK, Datastream

çevirme oranı %74 olurken, söz konusu oran diğer sektörlerde %84 düzeyine indi.

Rezerv varlıklar 16,6 milyar USD azaldı.

Mart ayında yaşanan güçlü sermaye çıkışı cari açığın finansmanında rezerv varlıkların kullanılmasına neden oldu. Bu dönemde rezerv varlıklar 16,6 milyar USD ile tarihi yüksek düzeyde azaldı. Net hata ve noksan kaleminde de 4 milyar USD tutarında sermaye çıkışı yaşandı.

Beklentiler...

Ticaret Bakanlığı tarafından açıklanan öncü verilere göre, koronavirüs salgınının yarattığı olumsuzluklar nedeniyle ihracatta Mart'ta başlayan düşüş Nisan ayında belirginleşti. Bu dönemde ihracat yıllık bazda %41,4 gerilerken, dış ticaret açığı %45,1 genişledi. Dünya genelinde salgına karşı alınan önlemlerin gevşetilmesine yönelik normalleşme adımlarının gündemde olmasına rağmen, kısa vadede dış ticaret ve turizm gelirlerinin cari denge üzerinde baskı yaratmaya devam edeceğini tahmin ediyoruz. Özellikle turizm sektörünün salgın öncesindeki performansına tamamen kavuşmasının zaman alabileceğini değerlendiriyoruz.

Ödemeler Dengesi

(milyon USD)

	Mart	Ocak - Mart		%	12 Aylık
	2020	2019	2020	Değişim	Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-4.923	-416	-7.644	1.737,5	1.463
Dış Ticaret Dengesi	-4.289	-2.718	-9.492	249,2	-23.416
Hizmetler Dengesi	735	4.436	4.256	-4,1	36.701
Seyahat (net)	514	2.845	2.694	-5,3	25.568
Birincil Gelir Dengesi	-1.172	-2.307	-2.234	-3,2	-12.449
İkincil Gelir Dengesi	-197	173	-174	-	627
Sermaye Hesabı	-3	26	-13	-	-5
Finans Hesabı	-8.913	-1.633	-10.530	544,8	-8.340
Doğrudan Yatırımlar (net)	-796	-1.997	-2.037	2,0	-5.547
Portföy Yatırımları (net)	5.498	-8.702	6.338	-	16.286
Net Varlık Edinimi	2.192	-138	3.386	-	8.178
Net Yükümlülük Oluşumu	-3.306	8.564	-2.952	-	-8.108
Hisse Senetleri	-1.063	882	-2.083	-	-2.559
Borç Senetleri	-2.243	7.682	-869	-	-5.549
Diğer Yatırımlar (net)	2.974	5.983	1.692	-71,7	-5.797
Efektif ve Mevduatlar	2.846	6.720	-1.733	-	-12.955
Net Varlık Edinimi	281	9.561	-545	-	-2.281
Net Yükümlülük Oluşumu	-2.565	2.841	1.188	-58,2	10.674
Merkez Bankası	-5	-32	-8	-75,0	2.519
Bankalar	-2.560	2.873	1.196	-58,4	8.155
Yurt Dışı Bankalar	-2.565	1.807	614	-66,0	5.041
Yabancı Para	-2.354	528	-1.285	-	3.988
Türk Lirası	-211	1.279	1.899	48,5	1.053
Yurt Dışı Kişiler	5	1.066	582	-45,4	3.114
Krediler	715	3.475	2.907	-16,3	15.793
Net Varlık Edinimi	143	139	25	-82,0	254
Net Yükümlülük Oluşumu	-572	-3.336	-2.882	-13,6	-15.539
Bankacılık Sektörü	-460	-3.121	-2.261	-27,6	-10.470
Bankacılık Dışı Sektörler	-3	-92	-554	502,2	-4.149
Ticari Krediler	-586	-4.204	512	-	-8.689
Diğer Varlıklar ve Yükümlülükler	-1	-8	6	-	54
Rezerv Varlıklar (net)	-16.589	3.083	-16.523	-	-13.282
Net Hata ve Noksan	-3.987	-1.243	-2.873	131,1	-9.798

Kaynak: TCMB, Ticaret Bakanlığı, Datastream

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bařekonomist
izlem.erdem@isbank.com.tr

İlker řahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Gamze Can
Uzman
gamze.can@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.